

POSTANOWIENIE

Dnia 16 października 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Rączka

w sprawie z odwołania J. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału we Wrocławiu

o prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 16 października 2024 r.,

na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu

z dnia 5 kwietnia 2023 r., sygn. akt III AUa 2157/21,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2. zasądza od odwołującego się na rzecz organu rentowego kwotę 240 (dwieście czterdzieści) zł wraz z ustawowymi odsetkami za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia zobowiązanemu orzeczenia do dnia zapłaty tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 5 kwietnia 2023 r., sygn. akt III AUa 2157/21, Sąd Apelacyjny we Wrocławiu w wyniku apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału we Wrocławiu, zmienił zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego we Wrocławiu z 18

października 2021 r., sygn. akt VIII U 483/19 i oddalił odwołanie J. K. od decyzji organu rentowego z 14 stycznia 2019 r.

Wyrokiem z 18 października 2021 r., sygn. akt VIII U 483/19 Sąd Okręgowy we Wrocławiu VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, w punkcie I zmienił decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział we Wrocławiu z 14 stycznia 2019 r. i przyznał J. K. prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy od 8 listopada 2018 r. okresowo do 31 października 2023 r., a w punkcie II zasądził od strony pozwanej na rzecz wnioskodawcy 180 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego wniósł organ rentowy, zarzucając mu naruszenie art. 57 ust. 1 oraz art. 12 ust. 3 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2020 r., poz. 53) oraz art. 233 k.p.c.

Sąd Apelacyjny uwzględnił apelację i zmienił zaskarżony wyrok.

Sąd drugiej instancji wskazał, że kierując się koniecznością ostatecznego przesądzenia kwestii spornej, a mianowicie, czy J. K. jest osobą niezdolną do pracy, w celu zweryfikowania zarzutów apelacji uzupełnił postępowanie dowodowe (art. 382 k.p.c.) o opinię zespołu biegłych sądowych lekarzy z zakresu neurologii i chirurgii ogólnej, której wnioski, w zakresie odnoszącym się do oceny zdolności do pracy wnioskodawcy, okazały się być zgodne nie tylko z opiniami sporządzonymi w postępowaniu pierwszoinstancyjnym przez zespół biegłych lekarzy z zakresu neurologii i ortopedii w osobach - lek. med. T. W. i lek. med. A. M. oraz biegłego lekarza z zakresu chorób wewnętrznych i alergologii - prof. dr hab. med. J. P., ale także z opinią wydaną przez biegłego z zakresu medycyny pracy, co w ocenie Sądu Apelacyjnego podważyło trafność stanowiska Sądu Okręgowego, który uznał, że miarodajna dla rozstrzygnięcia była wyłącznie opinia główna i uzupełniająca biegłego z zakresu neurochirurgii.

Tymczasem Sąd Apelacyjny nadał przesądzające znaczenie opiniom wydanym w sprawie przez biegłych: dwóch neurologów, ortopedę, chirurga i lekarza medycyny pracy, dlatego, że analiza opinii tych lekarzy wskazuje, że specjaliści ci w sposób kompletny i przy uwzględnieniu obu elementów definicji niezdolności do pracy, zawartej w art. 12 ustawy o emeryturach i rentach z FUS

wyjaśnili stan zdrowia wnioskodawcy, na podstawie jego wszystkich schorzeń, mających ewidentne przełożenie na wykonywane przez wnioskodawcę dotychczas prace. Przede wszystkim zaś specjaliści zwrócili uwagę na to, że u wnioskodawcy nie stwierdza się obecnie objawów korzeniowych rozciągowych, a okresowe występowanie takich objawów nie uzasadnia orzeczenia o niezdolności do pracy, co zupełnie pominął biegły z zakresu neurochirurgii, skupiając się na tym, że wnioskodawca prezentuje objawy spondylozy kręgosłupa lędźwiowego i szyjnego, a szeroko opisując na czym polegają dolegliwości z tym związane wskazał jednocześnie, że wnioskodawca wymagał i nadal wymaga kompleksowej rehabilitacji i fizjoterapii. Biegły ten ponadto, podkreślając istnienie zmian zwyrodnieniowych kręgosłupa u wnioskodawcy, nie wziął pod uwagę tego, co zaznaczyli biegli z zakresu neurologii i chirurgii w opinii wydanej w postępowaniu uzupełniającym, tj. że w wieku wnioskodawcy takie zmiany są zjawiskiem powszechnym, więc sama w sobie ta okoliczność nie jest powodem orzekania o niezdolności do pracy. Równocześnie lekarze ci podkreślili, że w przypadku wnioskodawcy zmiany te nie ograniczają istotnie ruchomości jego kręgosłupa, co przekłada się na jego zdolność do pracy. Na koniec wskazania wymaga, w odniesieniu do zaznaczonej przez biegłego neurochirurga okoliczności stałego leczenia i stałej rehabilitacji wnioskodawcy, że ani stwierdzenie przeciwwskazań do wykonywania pewnych prac ani też konieczność pozostawania w stałym i długotrwałym leczeniu farmakologicznym czy potrzeba odbywania kontroli lekarskich oraz rehabilitacji nie jest miernikiem uznania danej osoby za niezdolną do pracy. Miarodajny w tej sytuacji jest bowiem obiektywnie istniejący stan zdrowia, stwierdzony w toku postępowania w kontekście zachowania zdolności do pracy, do której oceny uprawnieni są przede wszystkim biegli sądowi - lekarze o specjalności odpowiadającej schorzeniom badanego.

Sąd Okręgowy, co prawda przeprowadził dowód z wielu opinii biegłych sądowych, bo neurologa i ortopedy, internisty, neurochirurga, a nawet lekarza medycyny pracy, jednak zbyt pochopnie uznał za miarodajną wyłącznie jedyną pozytywną dla wnioskodawcy opinię neurochirurga, pomijając, bez jakiegokolwiek wnikliwego wyjaśnienia tej kwestii, pozostałe opinie wydane w sprawie, w tym opinię lekarza medycyny pracy. W tej sytuacji, z taką stanowczą konkluzją Sądu

Okręgowego nie sposób się zgodzić, co rodziło konieczność uzupełnienia postępowania dowodowego o opinię jeszcze jednego zespołu lekarzy z zakresu neurologii oraz chirurgii, którzy ocenili stan zdrowia wnioskodawcy mając na względzie całą zgromadzoną dotychczas dokumentację jego leczenia oraz nowe wyniki badań, a także wydane w sprawie opinie, a to wszystko w kontekście historii zawodowej badanego i przeciwwskazań do pewnych prac. Ich wnioski natomiast są tożsame z wnioskami pozostałych specjalistów wydających w sprawie opinie, poza oczywiście neurochirurgiem. Co znaczące nawet lekarz reprezentujący specjalizację interdyscyplinarną, bo z zakresu medycyny pracy, w sposób jednoznaczny i przekonujący stwierdził, że stan zdrowia wnioskodawcy nie uprawnia do przyjęcia, że jest on choćby w stopniu częściowym niezdolny do pracy.

Powyższy wyrok Sądu Apelacyjnego zaskarżył skargą kasacyjną odwołujący się w całości.

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oparto na podstawie przyjęcia skargi do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 (oczywista zasadność skargi kasacyjnej) k.p.c.

Strona skarżąca wskazała, że skarga kasacyjna zasługuje na przyjęcie do rozpoznania ponieważ jest oczywiście uzasadniona tj.:

1) zaskarżony wyrok Sądu Apelacyjnego zapadł z oczywistym naruszeniem prawa procesowego, bowiem zgodnie z art. 386 § 4 k.p.c. Sąd drugiej instancji może uchylić zaskarżony wyrok i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania tylko gdy wydanie wyroku wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości. W zaskarżonym wyroku Sąd Apelacyjny przeprowadził postępowanie dowodowe zamiast przekazać sprawę do ponownego rozpoznania, zmieniając poprzedni wyrok jednocześnie wskazując odmienne ustalenia faktyczne. Tymczasem ustalenie faktów w tym obszarze ma fundamentalne znaczenie dla strony postępowania i wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości, tj. przed Sądem pierwszej instancji.

2) zaskarżony wyrok Sądu Apelacyjnego zapadł z naruszeniem podstawowej zasady wymiaru sprawiedliwości jaką jest prawo obywatela do dwuinstancyjnego postępowania sądowego, tj. art. 176 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Sąd drugiej instancji uznał, że w niniejszej sprawie występuje konieczność

ostatecznego ustalenia czy J. K. jest osobą niezdolną do pracy i w tym celu, powołał biegłych pozbawiając skarżącego prawa do dwuinstancyjności postępowania dowodowego.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniósł o:

1. wydanie postanowienia o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na brak spełnienia ustawowych przesłanek określonych art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.,

2. zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna odwołującego się nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie (1) występuje istotne zagadnienie prawne, (2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, (3) zachodzi nieważność postępowania lub (4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony w ten sposób, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). Nie można jednak uznać, że skarżący wykazał istnienie przesłanki przyjęcia skargi do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjęto, że przesłanka oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) spełniona jest wówczas, gdy zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, tj. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa nie podlegającymi

różnej wykładni (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100; z 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, Nr 3, poz. 49). Musi być zatem oczywiste, że ma miejsce kwalifikowana postać naruszenia prawa, zauważalna *prima facie* przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, która przesądza o wadliwości zaskarżonego orzeczenia w stopniu nakazującym uwzględnienie skargi (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 24 lutego 2012 r., II CSK 225/11, niepubl.; z 23 listopada 2011 r., III PK 44/11, niepubl.). Powołanie się na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje przy tym skarżącego do przedstawienia wyводу prawnego, uzasadniającego jego pogląd, że skarga jest oczywiście uzasadniona, przy czym, o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania konieczne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274).

W niniejszej sprawie nie przedstawiono jakiegokolwiek argumentacji, która mogłaby uzasadniać uznanie, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Wbrew twierdzeniom skarżącego w niniejszej sprawie nie było konieczności przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości, a zatem nie została spełniona jedna z przesłanek określonych w art. 386 § 4 k.p.c. Sąd drugiej instancji jedynie uzupełnił postępowanie dowodowe w zakresie dowodów z opinii biegłych, przeprowadzając dodatkowe dowody tego rodzaju, nie prowadził on jednak postępowania dowodowego w całości. Pamiętać należy, że Sąd drugiej instancji rozpoznaje sprawę, a nie apelację, w polskim postępowaniu cywilnym przyjęto bowiem model apelacji pełnej. Ponadto, zgodnie z treścią art. 382 k.p.c., sąd drugiej instancji orzeka na podstawie materiału dowodowego zebranego w postępowaniu zarówno przed sądem pierwszej, jak i drugiej instancji. Uzupełnienie materiału dowodowego w niniejszej sprawie nie wymagało zatem przeprowadzenia całości postępowania dowodowego i z pewnością nie naruszało zasady dwuinstancyjności.

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów oparto na § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r., poz. 1804).

[SOP]

[l.n]